

Lekce 24: České zvyky a tradice

1. České svátky
2. Přání
3. Co komu dáme?
4. Důležité výrazy a fráze
5. Test

1. České svátky

24_1_1-3 Znáte tradiční české svátky? Doplňte. Pak kontrolujte poslechem.

Silvestr

Vánoce

Velikonoce

		<p>people celebrating new years eve (Silvestr) - glasses of wine, fireshow, something like this:</p>
Velikonoce 24_1_1	Vánoce 24_1_2	Silvestr 24_1_3

Víte, kdy to je? Vyberte, co je správně.

Vánoce jsou

v lednu.	v srpnu.	v listopadu.	v prosinci.
----------	----------	--------------	-------------

Silvestr je

6. ledna.	14. února.	25. prosince.	31. prosince.
-----------	------------	---------------	---------------

Velikonoce jsou

na jaře.	v létě.	na podzim.	v zimě.
----------	---------	------------	---------

VŠIMNĚTE SI:

1. Vánoce jsou křesťanský svátek, památka narození Ježíše Krista. Slaví se tři dny: 24. 12. (Štědrý den), 25. 12. (Boží hod) a 26. 12. ("na Štěpána"). Dárky se dávají pod ozdobeným stromčkem 24. prosince po večeři, ke které je postní jídlo: rybí polévka, smažený kapr, bramborový salát, jablečný štrúdl a cukroví. Děti věří, že dárky jim nosí Ježíšek.

2. Velikonoce jsou křesťanský svátek, památka ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Slaví se týden po prvním jarním úplňku. Nejvýznamnější dny jsou pátek (Velký pátek), sobota (Bílá sobota) a neděle (Boží hod), kdy se jí beránek upečený ze sladkého těsta (beránek je symbol Kristovy oběti). Tradičně se slaví také pondělí (Velikonoční pondělí), kdy muži symbolicky mrskají ženy, aby byly zdravé, a dostávají od nich malovaná vajíčka jako symbol plodnosti.

3. Silvestr se slaví 31. 12., kdy má podle katolického kalendáře svátek Silvestr. Lidé se scházejí, jedí chlebíčky a jednohubky a pijí alkohol. Příchod nového roku se slaví o půlnoci přípitkem a ohňostrojem.

1. 1. (Nový rok) se scházejí rodiny na oběd, tradičně se jí čočka podle pověry, že čočka symbolizuje peníze.

24_2_1-4 Češi slaví také jiné svátky. Doplňte. Pak kontrolujte poslechem.

svátek

Den matek

narozeniny

Den svatého Valentýna

<p>a little girl (about 6 years) with a birthday cake (candles on it)</p> <p>something like this:</p>	<p>A child with a small gift. Calendar with circled name Diana (4th January)</p>
<p>narozeniny 24_2_1</p>	<p>svátek 24_2_2</p>
<p>mother and son or daughter with flower and card. something like this:</p> 	<p>something like this:</p>
<p>Den matek 24_2_3</p>	<p>Den svatého Valentýna 24_2_4</p>

Jak se slaví narozeniny, svátky, den matek a Valentýn? Čtěte text. Pak vyberte, co je/není pravda.

Jak se slaví narozeniny, svátky, den matek a Valentýn?

Většina lidí v České republice slaví narozeniny a také svátek. Narozeniny se slaví v den, kdy se člověk narodil. Dostává dort, přání a dárky.

Svátek se slaví v den, kdy je jméno napsané v kalendáři. Například jméno Diana je v českém kalendáři napsané 4. ledna, proto 4. ledna můžou dívky, které se tak jmenují, dostat od svých rodičů nebo kamarádů malý dárek.

14. února někteří zamilovaní lidé slaví Den svatého Valentýna. Dávají si hezká přání, bonboniéry a malé dárky. Někdy jdou také na večeři do restaurace.

Druhou neděli v květnu se slaví den matek. Maminky dostávají květiny a dárky od svých dětí.

Narozeniny slaví jenom děti.

ANO/NE

Všechny Diany mají svátek ve stejný den.

ANO/NE

Ke svátku lidé obvykle dostávají velké dárky.

ANO/NE

Den svatého Valentýna je v únoru.

ANO/NE

Ke dni matek dostávají děti od své maminky dárky.

ANO/NE

Den matek se slaví v květnu.

ANO/NE

VŠIMNĚTE SI: Slovo svátek má dva významy:

1. významný den, např. státní svátek

2. den, kdy je něčí jméno napsané v kalendáři.

Co je typické pro české svátky? Doplňte.

dort   stromeček   vajíčka   beránek   být vzhůru do půlnoci   pomlázka
dárky   ohňostroj

fireshow	coloured eggs, like this	christmas tree (without the children)	gifts, like this:
----------	--------------------------	--	-------------------

			
ohňostroj	vajíčka	stromeček	dárky
birthday cake, like this 	two people celebrating, clock's showing midnight, something like this: 	this: 	easter sweet lamb
dort	být vzhůru do půlnoci	pomlázka	beránek

Co je pro který svátek typické? Doplňte. To be filled in in any order

dort   stromeček   vajíčka   být vzhůru do půlnoci
pomlázka   dárky   dárky   ohňostroj

Velikonoce	Vánoce	Silvestr	narozeniny nebo svátek
vajíčka pomlázka	stromeček dárky	být vzhůru do půlnoci ohňostroj	dort dárky

24_3_1-3 Co říkají Zuzana, Bára a Viktor o tradičních českých svátcích? Poslouchejte a vyberte, co je správně.

24_3_1 Zuzana má ráda

Vánoce	Velikonoce	Silvestr
--------	------------	----------

24_3_2 Bára nemá ráda

Vánoce	Velikonoce	Silvestr
--------	------------	----------

24_3_3 Viktor má rád

Vánoce	Velikonoce	Silvestr
--------	------------	----------

Co říkají Zuzana, Bára a Viktor o tradičních českých svátcích? Čtete a doplňte. Pak kontrolujte poslechem.

vajíčka   ohňostroj   dárky   pomlázkou   být vzhůru   stromečky

24_3_1 Zuzana: Miluju Vánoce. Ráda nakupuju **dárky**, líbí se mi ozdobené **stromečky** a chutná mi všechno typické vánoční jídlo: cukroví, salát i kapr. A jsem ráda, že dárky nosí Ježíšek už dvacátého čtvrtého prosince večer a nemusíme čekat až do rána jako třeba v Americe.

24_3_2 Bára: Nemám ráda Silvestr. Většinou chodím brzy spát a dělá mi problém **být vzhůru** až do půlnoci. Program v televizi mě nebaví a venku mi vadí, že jsou lidé často opilí a druhý den je na ulici hrozný nepořádek. **Ohňostroj** je pěkný, ale myslím, že je zbytečně drahý.

24_3_3 Viktor: Mám rád Velikonoce. Líbí se mi, když dostanu hezká barevná **vajíčka** a taky mi chutná pomazánka, kterou z nich dělá moje maminka. Chutná mi i velikonoční beránek. Ale nejvíc mě baví, že můžu dát holkám **pomlázku** přes zadek.

VŠIMNĚTE SI: Výrazy stromeček, vajíčko, beránek jsou tzv. *zdrobněliny (deminutiva)*. Více o deminutivech [zde](#). **GG 13**

24_3_1-3 Procvičujte výrazy chutná mi, baví mě, vadí mi, líbí se mi. Poslouchejte ještě jednou. Vyberte, co slyšíte.

Líbí se mi/Chutná mi všechno jídlo.
Program v televizi **mě nebaví**/se mi líbí.
Venku **mi vadí**/se mi líbí, že jsou lidé opilí.
Nejvíc mi chutná/**mě baví**, že můžu dát holkám pomlázku přes zadek.

GRAMATIKA:

Objektové konstrukce, např. líbí se mi, chutná mi, vadí mi, baví mě *vyjadřují pocity, věk, emoce nebo záliby. Člověk se stává předmětem těchto pocitů a emocí, jako by jim byl přímo vystaven. O objektových konstrukcích s dativem více zde. GG 23. 1 O objektových konstrukcích s akuzativem více zde. GG 23. 2*

Co říkají Zuzana a Bára o tradičních českých svátcích? Spojte. Pak kontrolujte poslechem.

24_4_1 Líbí se mi	hrozný nepořádek.	ozdobené stromečky
24_4_2 Chutná mi	brzy spát.	všechno vánoční jídlo
24_4_3 Většinou chodím	ozdobené stromečky.	brzy spát
24_4_4 Dělá mi problém být	všechno vánoční jídlo.	vzhůru až do půlnoci
24_4_5 Druhý den je na ulici	vzhůru až do půlnoci.	hrozný nepořádek

Poslouchejte a opakujte. Pečlivě rozlišujte hlásky h a ch.

24_5_1 h druhý den, drahý ohňostroj, hrozný nepořádek, být vzhůru až do půlnoci, dát holkám přes zadek
24_5_2 ch Chutná mi všechno. Chodím brzy spát.

2. Přání

Klára Bartošová má hodně příbuzných a kamarádů a každému posílá přání. K jakému svátku co píše? Doplňte.

k narozeninám nebo ke svátku   k novému roku   k Vánocům
k narozeninám nebo ke svátku   k Velikonocům

Hezké Velikonoce!	k Velikonocům
Šťastné a veselé vánoční svátky!	k Vánocům
Šťastný nový rok!	k novému roku
Hodně štěstí a zdraví!	k narozeninám nebo ke svátku
Všechno nejlepší!	k narozeninám nebo ke svátku

Co Klára píše? Spojte.

Hezké	nejlepší!	Velikonoce!
Šťastné	soustrast.	a veselé!
Šťastný	Velikonoce!	nový rok!
Všechno	štěstí a zdraví!	nejlepší!
Hodně	a veselé!	štěstí a zdraví!
Upřímnou	nový rok!	soustrast.

VŠIMNĚTE SI: Člověku, kterému někdo umřel, vyjádříme soustrast slovy: Upřímnou soustrast!

Jak se to píše? Doplňte. Pak kontrolujte poslechem a opakujte.

24_6_1 Veselé V á n o c e a š ť a s t n ý nový rok!

24_6_2 Hodn ě št ě st í a zdrav í!

24_6_3 V š e ch no ne j le p ší!

Klára píše dopis svojí tchyni Ivetě. Doplňte její adresu ve správném pořadí.

Česká republika Iveta Vágnerová

Paní

120 00 Praha 2

Myslínova 879/16

This should look like a real address written on an envelope in the right corner under a stamp (a stamp can be drawn here).

<p>Draw or copy a stamp</p> <p>Paní Iveta Vágnerová Myslínova 879/16 120 00 Praha 2 Česká republika</p>

VŠIMNĚTE SI:

1. *Přání můžeme poslat sms nebo e-mailem, ale také poštou. Adresu píšeme vždy v pevném pořadí: oslovení, jméno a příjmení, ulici a číslo domu, PSČ (PSČ, poštovní směrovací číslo) a město. Pokud píšeme do zahraničí, nesmíme zapomenout napsat také zemi.*

2. *Před jménem adresáta nebo na vizitkách se často uvádí i titul, např. MUDr. Iveta Vágnerová.*

Bydlíte v České republice? Napište vaši adresu.

There will be no correct solution here.

Jméno a příjmení	
Ulice a číslo domu	
PSČ a město	
Země	

Komu Klára telefonuje a píše? Čtete text. Vyberte, co je správně.

A middle aged woman surrounded by two sons, two daughters, three middle aged men (her brother and husband), three middle aged women (her sisters). Similar to this photo (but there must be a woman in the centre, not a man!). Eleven persons in total.

Klára Bartošová má velkou rodinu. Má dva bratry, tři sestry, manžela a čtyři děti. Každý měsíc má někdo narozeniny nebo svátek a Klára všem posílá přání. Navíc často telefonuje sestrám, protože si chce popovídat, ale bratrům volá je někdy. Každý den taky píše několik esemesek manželovi, synům a dcerám. Je opravdu ráda, že má levný paušál a nemusí moc platit za telefon!

Klára často telefonuje bratrům/sestrám/manželovi.

Klára někdy volá bratrům/sestrám/synům a dcerám.

Klára každý den píše zprávy bratrům/sestrám/synům a dcerám.

GRAMATIKA: Více o použití dativu najdete [zde](#). GG 7. 3 Tabulku dativu plurálu najdete [zde](#). GG 7. 3. 2

Vyberte správnou formu dativu plurálu.

Například: Sekretářka telefonuje klienty/klientům/klientech. – Sekretářka telefonuje klientům.

Leonard volá kamarád/kamarádky/kamarádům.
 Student píše emaily profesorům/profesoři/profesory.
 Bianca píše zprávy kamarádky/kamarádkám/kamarádka.
 Simona píše přání bratr/bratrům/bratři.
 Eva telefonuje sestry/sestra/sestrám.
 Tatínek kupuje dárky syn/synové/synům.
 Rodiče píšou emaily učitelky/učitelkám/učitelka.
 Maminka kupuje dárky dcera/dcery/dcerám.
 Babička posílá emaily vnučkám/vnučka/vnučky.

Doplňte správnou formu (dativ pl.).

Často volám kamarádům (kamarád).
 Každý den píšu emaily klientům (klient).
 Simona píše přání bratrům (bratr).
 Kupuju dárky synům (syn).
 Často píšu zprávy kamarádkám (kamarádka).
 Jak často telefonuješ sestřím (sestra)?
 Rodiče píšou emaily učitelkám (učitelka).
 Maminka kupuje dárky dcerám (dcera).
 Dědeček posílá emaily vnučkám (vnučka).

24_7 Klára dcera Elena má narozeniny. Je jí 6 let. Poslouchejte, co jí říká babička. Vyberte, co slyšíte.

the same little girl (about 6 years) with a birthday cake from the slide from the very beginning of this chapter, like this:

Eleno/Elenko, dneska máš narozeniny! Přejeme ti všechno nejlepší, zlatíčko/zlato! Tady máš od nás přání/přáníčko a dáreček/dárek.

VŠIMNĚTE SI: Výrazy zlatíčko, přáníčko a dáreček jsou tzv. zdrobněliny (deminutiva). Deminutiva vyjadřují nejen malé rozměry, ale citový nebo zdvořilý vztah. O deminutivech více [zde](#). GG 13

Spojte.

strom	dáreček	stroměček
dárek	kafíčko	dáreček
beran	kávička	beránek
vejce	dortíček	vajíčko
přání	stroměček	přáníčko
štěstí	beránek	štěstíčko
zdraví	přáníčko	zdravíčko
káva	štěstíčko	kávička
dort	vajíčko	dortíček
kafe	zdravíčko	kafíčko

Jaká deminutiva můžete slyšet na oslavě nebo v restauraci? Doplňte slova s podobným významem.

kávu guláš řízek koláč pivo kávu dort

Babičko, dáš si kafičko? Babičko, dáš si **kávu**?
 Tady je to pivečko a řízeček. Tady je to **pivo** a **řízek**.
 Dáš si koláček? Dáš si **koláč**?
 Dáte si dortíček? Dáte si **dort**?
 Dneska máme výborný gulášek. Dneska máme výborný **guláš**.

Doplňte koncovky deminutiv -íček, -ička, -ičko, -eček.

Například: kafe – kafičko

dort – dort **íček**

káva – káv **ička**

strom – strom **eček**

dárek – dárek **eček**

přání – přání **ičko**

chleba – chleba **íček**

VŠIMNĚTE SI: Některá deminutiva mají specifický význam. Porovnejte například chleba = chleba, ale chlebiček = chlebiček.

3. Co komu dáme?

Brzy budou Vánoce. Eduard a Simona Jandákoví přemýšlejí, co komu dají.

<p>Christmas presents, like this:</p> 	<p>A family like this: grandma, grandpa, mom, dad, daughter about 8-10 and son about 10-14</p>
---	---

Jaké dárky Eduard a Simona koupí? Doplňte.

kosmetika mobil rádio snowboard žehlička

<p>iron – like this:</p> 	<p>cosmetics like this:</p> 	<p>radio like this</p> 	<p>snowboard</p> 	<p>modern cell phone</p>
žehlička	kosmetika	rádio	snowboard	mobil

24_8 + T Brzy budou Vánoce. Eduard a Simona přemýšlejí, co komu dají. Poslouchejte a vyberte, co je správně.

Zuzaně/Tomášovi/babičce dají snowboard.

Zuzaně/babičce/dědovi dají mobil.

Babičce/dědovi/Tomášovi dají rádio.

Zuzaně/dědovi/babičce dají žehličku.
Dědovi/Zuzaně/babičce dají kosmetiku.

GRAMATIKA: Pro vyjádření tzv. nepřímého objektu se v češtině používá dativ. Více o použití dativu najdete [zde](#). GG 7. 3 Tabulku dativu singuláru najdete [zde](#). GG 7. 3. 1

Zopakujte si dativ sg. Kdo komu přeje? Doplňte.

Například: Eduard přeje veselé Velikonoce Petrovi (Petr). Ida přeje hodně zdraví Simoně (Simona).

Klára přeje všechno nejlepší k narozeninám Milanovi (Milan).
Jana telefonuje kamarádovi (kamarád).
Vincent píše email bratrovi (bratr).
Babička posílá dárek vnukovi (vnuk).
Dušan přeje šťastné a veselé Vánoce Ivaně (Ivana).
Viktor přeje šťastný nový rok Tereze (Tereza).
Elena přeje hezké Velikonoce Světlaně (Světлана).
Děti přejí všechno nejlepší k svátku mamince (maminka).

6. Důležité výrazy a fráze

na Silvestra
Štedrý den
Štedrý večer
na Vánoce/o Vánocích
na Velikonoce/o Velikonocích

Hodně štěstí a zdraví!
Jak slavíte Vánoce, Velikonoce a Silvestra?
Jaké dárky jste dostali?
Upřímnou soustrast!
Veselé Vánoce a šťastný nový rok!
Všechno nejlepší!

7. Test

Co víte o českých svátcích? Vyberte, co je správně.

Pro české Velikonoce je typický stromeček/beránek/ohňostrož.
Češi dostávají dárky 24. prosince/25. prosince/31. prosince.
Češi dostávají dárky od ježíška/od Santa Clause/od dědy Mráze.
Všechny Jany slaví ve stejný den narozeniny/svátek/ den matek.
Lidé jsou vzhůru do půlnoci na Valentýna/na Velikonoce/na Silvestra.

Jak přejeme? Spojte?

Všechno	Velikonoce!	nejlepší!
Šťastné	nový rok!	a veselé Vánoce!
Šťastný	šťěstí a zdraví!	nový rok!
Hezké	a veselé Vánoce!	Velikonoce!
Hodně	nejlepší!	šťěstí a zdraví!

Doplňte adresu na obálku dopisu.

Česká republika Brožová Plzeň náměstípaní

This should look like a real address written on an envelope in the right corner under a stamp (a stamp can be drawn here).

Draw or copy a stamp

Paní
Iveta Brožová
Borovo náměstí 903/11
301 00 Plzeň
Česká republika

Doplňte otázky.

kdo   co   komu

Kdo má narozeniny?

Komu píšeš tu zprávu?

Kdo telefonoval?

Co hledáš?

Komu posíláš ten email?

Co dáš tatínkovi k Vánocům?

Kdo komu telefonuje/píše/přeje? Doplněte dativ singuláru.

Manželka telefonuje manželovi (manžel).

Manžel píše zprávu manželce (manželka).

Petr volá kamarádce (kamarádka).

Charlotta volá kamarádovi (kamarád).

Student píše email profesorovi (profesor).

Pacient telefonuje doktorce (doktorka).

Dědeček kupuje dárek babičce (babička).

Dcera píše přání mamince (maminka).

Zuzana přeje hezké Velikonoce Martinovi (Martin).

Co k sobě patří? Doplněte základové slovo nebo deminutivum.

dort	dortíček
káva	kávička
knedlík	knedlíček
pivo	pivečko
řízek	řízeček